

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ

KGP.410.003.01.2021

Pan
Jacek Sasin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Aktywów Państwowych

ul. Krucza 36 / Wspólna 6
00-522 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/015 - Funkcjonowanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA i spółek zależnych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93
nik@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Aktywów Państwowych ¹ , Warszawa, ul. Krucza 36 / Wspólna 6
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Jacek Sasin – Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Aktywów Państwowych od dnia 15 listopada 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad Polską Grupą Zbrojeniową SA (dalej: PGZ SA) i spółkami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej PGZ (dalej: GK PGZ).
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. z uwzględnieniem zaistniałych zdarzeń oraz dowodów wytworzonych przed i po tym okresie, jeżeli mają wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.
Kontroler	Iwona Brzostek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/26/2021 z dnia 7 kwietnia 2021 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1, 491)</p>

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie reprezentowania przez Ministra Aktywów Państwowych interesów Skarbu Państwa na Walnych Zgromadzeniach Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA przy podejmowaniu uchwał dotyczących tej spółki. Minister nie podjął jednak działań zmierzających do usunięcia ze struktur Grupy Kapitałowej PGZ spółek, których przedmiot działalności nie jest związany z obronnością. Nie podjął też działań zmierzających do uproszczenia akcjonariatu PGZ SA, poprzez skonsolidowanie tej spółki z Polskim Holdingiem Obronnym sp. z o.o. Na konieczność podjęcia takich działań NIK zwracała uwagę w <i>Informacji o wynikach kontroli Funkcjonowanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA i spółek zależnych</i> z czerwca 2019 r. ⁴ Adresatem stosownych wniosków był Minister Obrony Narodowej wykonujący prawa z akcji w PGZ SA do dnia 6 grudnia 2019 r. NIK zwraca ponadto uwagę na publiczną zapowiedź Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych dotyczącą opublikowania pod koniec 2020 r. programu sanacji Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA, podczas gdy faktycznie program taki w Ministerstwie nie powstał.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie poboru dywidendy oraz realizacji wcześniejszych decyzji Walnego Zgromadzenia ⁵ o dokapitalizowaniu PGZ SA. Minister Aktywów Państwowych doprowadził też w głosowaniach na Walnym Zgromadzeniu PGZ SA do finalizacji dwóch projektów konsolidacyjnych (połączenie dwóch Wojskowych Zakładów Lotniczych oraz przejęcia zależnej spółki informatycznej przez PGZ SA), a także do rozpoczęcia procesu dezinvestycyjnego (likwidacja spółki NanoCarbon sp. z o.o., która miała produkować

¹ Ministerstwo zostało utworzone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii (Dz. U. poz. 2290), dalej również: MAP.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Nr ewid. 196/2018/P/18/017/KGP.

⁵ Podjętych przed 7 grudnia 2019 r., tj. przez datą rozpoczęcia wykonywania praw z akcji przez Ministra Aktywów Państwowych.

wać grafen). Minister Aktywów Państwowych zadeklarował ponadto gotowość kontynuowania działań zmierzających do podwyższenia kapitału zakładowego PGZ SA wkładem niepieniężnym w postaci mniejszościowych udziałów Skarbu Państwa w kapitałach zakładowych spółek GK PGZ SA. Działania te, podjęte przez MON i PGZ SA w 2018 r., mają na celu dokapitalizowanie PGZ SA oraz uporządkowanie struktury właścicielskiej GK PGZ⁶.

Minister Aktywów Państwowych nie podjął natomiast działań zmierzających do usunięcia ze struktur GK PGZ spółek nierealizujących zadań na rzecz obronności, a których działalność może stanowić obciążenie dla skonsolidowanego wyniku finansowego GK PGZ SA. Podstawową z tych jednostek jest MS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, zarządzające funduszem inwestycyjnym MARS FIZ, którego certyfikaty posiada PGZ SA. W 2019 r. wycena tych certyfikatów przyczyniła się do poniesienia skonsolidowanej straty GK PGZ w kwocie ponad 600 mln zł.

Nie zostały także podjęte działania zmierzające do konsolidacji Polskiego Holdingu Obronnego sp. z o.o. z PGZ SA, o co NIK również wnioskowała w powyższej *Informacji*, aczkolwiek w tym przypadku NIK dostrzega uwarunkowania obiektywnie utrudniające skuteczne przeprowadzenie takiego procesu. Podstawowe z tych uwarunkowań to konieczność uwzględnienia interesów drobnych, pojedynczych udziałowców mniejszościowych.

W Ministerstwie Aktywów Państwowych w komórce nadzoru właścicielskiego zatrudnione były osoby merytorycznie przygotowane do wykonywania czynności nadzoru. Czynności te uregulowane były przejrzystymi procedurami. Do monitorowania sytuacji ekonomicznej spółek skutecznie wykorzystywane były informacje umieszczone w Zintegrowanym Systemie Informatycznym prowadzonym przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów⁷.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Nadzór właścicielski

Opis stanu faktycznego

Według stanu na dzień 7 grudnia 2019 r. Minister Aktywów Państwowych (dalej także: Minister) wykonywał prawa z akcji Skarbu Państwa w 17 spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGZ. Do dnia 30 maja 2021 r. liczba ta zmniejszyła się do 16⁹. Udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym PGZ SA wyniósł 44,16%, a w pozostałych spółkach wchodzących w skład GK PGZ od 0,05% do 26,73%.

Początkowo podstawą prawną wykonywania praw z akcji przez Ministra było rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 2019 r. *w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki Skarbu Państwa*¹⁰. Rozporządzenie to zastąpione zostało rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 marca 2020 r. *w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonuje Prezes Rady Ministrów lub inni członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki Skarbu Państwa*¹¹, które obowiązywało do dnia 28 stycznia 2021 r. Z tym dniem weszło w życie aktualnie obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2021 r. *w sprawie wykazu spółek,*

⁶ Patrz: wystąpienie pokontrolne NIK z dnia 15 lutego 2019 r. (KGP.410.008.01.2018) wystosowane do Ministra Obrony Narodowej po kontroli P/18/017 Funkcjonowanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA i spółek zależnych.

⁷ W ZSI gromadzone są następujące informacje: dane podstawowe: REGON, numer NIP, numer KRS, stan prawno-organizacyjny, dane teledadresowe; dane rejestrowe, w tym o utworzeniu spółki; skład organów spółki, informacje o ich kadencjach członków organów spółki; informacje o zmianach kapitału zakładowego oraz o akcjonariacie oraz informacje okresowe – sprawozdania kwartalne, wyciągi z rocznych sprawozdań finansowych, informacje o podziale zysku lub pokryciu strat.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydanego w dniu 2 stycznia 2020 r. dokonany został wpis połączenia spółek Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 2 SA ze spółką Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 4 SA.

¹⁰ Dz. U. poz. 2369.

¹¹ Dz. U. poz. 513.

w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonuje Prezes Rady Ministrów lub inni członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki Skarbu Państwa¹²

Przed dniem 7 grudnia 2019 r. prawa z akcji Skarbu Państwa w PGZ SA i w niektórych spółkach zależnych wykonywał Minister Obrony Narodowej¹³.

(akta kontroli str. 321-322, 487, 495, 547-550)

Komórki realizujące zadania nadzorcze

Z chwilą przejęcia nadzoru właścicielskiego nad PGZ SA przez Ministra Aktywów Państwowych, sprawy związane z wykonywaniem praw z akcji i udziałów w PGZ SA oraz 17 spółkach z GK PGZ¹⁴ prowadził Wydziału Nadzoru I, wchodzący w skład Departamentu Nadzoru Właścicielskiego II (dalej także: DNW II). Zostało to usankcjonowane zarządzeniem Ministra Aktywów Państwowych z dnia 7 lutego 2020 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Aktywów Państwowych¹⁵. W dniu wejścia w życie regulaminu w departamencie zatrudnionych było 12 osób posiadających kwalifikacje do wykonywania czynności nadzorczych (ukończone studia podyplomowe i kursy m.in. z zakresu rachunkowości, prawa rynku kapitałowego, analizy sprawozdań finansowych, wykorzystania narzędzi analizy do oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej i gospodarczej spółek, kontroli zarządczej i zarządzanie ryzykiem, finansów publicznych i odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zarządzania wartością spółki i podnoszenie jej poprzez restrukturyzację i działania naprawcze, prawnych aspektów funkcjonowania podmiotów gospodarczych, metody wyceny spółek, prawnych aspektów zarządzania mieniem państwowym, konstruowania treści, w szczególności klauzul zabezpieczających interesy stron w wybranych umowach gospodarczych). Niektórzy pracownicy posiadali także certyfikaty specjalisty ds. rachunkowości, certyfikaty księgowego i/lub uprawnienia radcowskie. Osoby te miały doświadczenie w pracach w organach nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Od dnia 18 grudnia 2019 r., w związku z połączeniem Wojskowych Zakładów Lotniczych nr 2 SA i nr 4 SA w kompetencji DNW II pozostawało 16 spółek.

W dniu 20 marca 2021 r., wraz z wejściem w życie zarządzenia Ministra Aktywów Państwowych z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Aktywów Państwowych¹⁶, wykonywanie czynności nadzorczych w stosunku do 20 podmiotów sektora zbrojeniowego (PGZ SA, 16 spółek GK PGZ oraz trzy inne podmioty sektora zbrojeniowego) powierzone zostało Wydziałowi Przemysłu Obronnego, ulokowanemu w Departamencie Nadzoru III (dalej także: DN III). W dniu 31 marca 2021 r. w DN III zatrudnionych było łącznie 26 osób. Pracownicy zatrudnieni w Wydziale Przemysłu Obronnego to m.in. osoby z doświadczeniem w nadzorze nad strategicznymi spółkami Skarbu Państwa, z wykształceniem prawniczym i ekonomicznym, posiadające lub będące w trakcie pozyskiwania dyplomu MBA, z ukończonymi kursami z zakresu analizy i oceny kondycji przedsiębiorstw w procesie decyzyjnym, analizy finansowej przedsiębiorstwa, aspektów prawnych i ekonomicznych w postępowaniu upadłościowym, przepisów dotyczących nadzoru właści-

¹² Dz. U. poz. 168.

¹³ Na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne (Dz. U. poz. 10), zastąpione rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (Dz. U. 584), uchylone z dniem 7 grudnia 2019 r.

¹⁴ Były to: Huta Stalowa Wola SA, MESKO SA, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Centrum Techniki Morskiej SA; Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Oponiarskiego Stomil Sp. z o.o., ROSOMAK SA, Stomil-Poznań SA, Wojskowe Centralne Biuro Konstrukcyjno-Technologiczne SA, Wojskowe Zakłady Elektroniczne SA, Wojskowe Zakłady Inżynieryjne SA; Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 1 SA; Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 2 SA; Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 4 SA; Wojskowe Zakłady Łączności nr 1 SA; Wojskowe Zakłady Łączności nr 2 SA; Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne SA; Wojskowe Zakłady Uzbrojenia SA; Zakłady Chemiczne „Nitrochem” SA.

¹⁵ Dz. Urz. Ministra Aktywów Państwowych, poz. 3.

¹⁶ Dz. Urz. Ministra Aktywów Państwowych poz. 7.

cielskiego. Pracownicy Wydziału mieli doświadczenie w pracach w organach nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 322-324)

Procedury związane z nadzorem właścicielskim

Na podstawie art. 7 ust. 1 *ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym*¹⁷ Prezes Rady Ministrów koordynuje wykonywanie uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach oraz dąży do zapewnienia jednolitego sposobu wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa. Dokumentem konkretyzującym sposoby wykonywania nadzoru są *Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa*, przyjęte przez Prezesa Rady Ministrów we wrześniu 2017 r.

Oprócz generalnych zasad Minister Aktywów Państwowych ustanowił też poniższe dodatkowe procedury nadzoru właścicielskiego.

W okresie od dnia 7 grudnia 2019 r. do dnia 9 lutego 2021 r. procedury obsady stanowisk w radach nadzorczych spółek działających z udziałem Skarbu Państwa uregulowane były zarządzeniem Ministra Energii z dnia 1 marca 2017 r. w sprawie *zasad i trybu doboru kandydatów wskazywanych przez Ministra Energii do składu rad nadzorczych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, wobec których Minister Energii wykonuje uprawnienia wynikające z akcji i udziałów należących do Skarbu Państwa*¹⁸.

W dniu 10 lutego 2021 r. weszło w życie zarządzenie Ministra Aktywów Państwowych z dnia 9 lutego 2021 r. w sprawie *zasad i trybu doboru kandydatów wskazywanych przez Ministra Aktywów Państwowych na członków organów nadzorczych i zarządzających*¹⁹. Zgodnie z zarządzeniem składy organów nadzorczych powinny być kształtowane w sposób zapewniający Ministrowi merytoryczny i bieżący nadzór oraz wiedzę o spółce lub państwowej osobie prawnej.

W zakresie polityki dywidendowej stosowane były *Wytyczne dla spółek z udziałem Skarbu Państwa sporządzających sprawozdanie finansowe za 2019 r.*, zaakceptowane przez Prezesa Rady Ministrów we wrześniu 2019 r. oraz analogiczne *Wytyczne dla spółek z udziałem Skarbu Państwa sporządzających sprawozdanie finansowe za 2020 r.* (przyjęte we wrześniu 2020 r.). W dokumentach tych przedstawiono kierunkowe zasady podziału zysku netto w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, w tym zasady poboru dywidendy.

Dla realizacji postanowień *Wytycznych* odnoszących się do 2019 r. Dyrektor DN II w dniu 12 czerwca 2020 r. podjął decyzję nr 1 w sprawie powołania Zespołów ds. Poboru Dywidendy w spółkach z większościowym udziałem Skarbu Państwa z Departamentu DN II, które zamknęły rok 2019 zyskiem netto. Analogiczną decyzję (mającą zastosowanie do *Wytycznych* na rok 2020) w dniu 19 kwietnia 2021 r. podjął Dyrektor Departamentu DN III. Zadaniem obydwu zespołów było przedstawienie kierownictwu Departamentu projektu rekomendacji dla Ministra Aktywów Państwowych w sprawie sposobu głosowania na Walnym Zgromadzeniu PGZ SA nad uchwałami dotyczącymi zaniechania lub poboru dywidend oraz ich wysokości.

Strategia Grupy Kapitałowej PGZ na lata 2019-2023

W dniu 12 sierpnia 2019 r. Zarząd PGZ SA podjął uchwałę w sprawie wystąpienia do Rady Nadzorczej PGZ SA o wydanie opinii na temat *Strategii GK PGZ na lata 2019-2023*²⁰ i *Planu wdrożenia Strategii Grupy Kapitałowej PGZ na lata 2019-2023 (obowiązującego od 1.07.2019 r. do 30.06.2023 r.)*²¹ oraz przekazania tych dokumentów do zaopiniowania przez Ministra Obrony Narodowej.

¹⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 735. dalej: *ustawa o zszmp.*

¹⁸ Dz. Urz. Ministra Energii, poz. 4 ze zm.

¹⁹ Dz. Urz. Ministra Aktywów Państwowych, poz. 5.

²⁰ Dalej także: *Strategia 2019-2023* lub *Strategia*.

²¹ Dalej także: *Plan wdrożenia* lub *Plan*

Rada Nadzorcza PGZ SA w dniu 26 sierpnia 2019 r. odmówiła wydania pozytywnej opinii i przekazania dokumentów do MON, wskazując na potrzebę uzupełnienia dokumentu o zadania przeciwdziałające powstawaniu tzw. luki pokoleniowej. Termin przyjęcia Strategii przeniesiono z dnia 30 września 2019 r. na dzień 31 października 2019 r. Uwagi Rady Nadzorczej zostały uwzględnione poprzez uzupełnienie przedłożonego projektu dokumentu.

W ramach prac nad uzupełnieniem dokumentów o kwestie luki pokoleniowej robocze wersje dokumentów przekazano Ministrowi Obrony Narodowej. Uwagi Ministra wpłynęły w dniu 17 października 2019 r. Zostały przez PGZ SA uwzględnione. W dniu 21 października 2019 r. Zarząd zaakceptował Strategię Grupy Kapitałowej PGZ na lata 2019-2023 oraz Plan wdrożenia.

Obydwa dokumenty w dniu 22 października 2019 r. zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Nadzorczą PGZ SA i w tym samym dniu oficjalnie przekazane Ministrowi Obrony Narodowej, co czyniło zadość wymogom §16 ust. 3 Statutu PGZ SA, zgodnie z którymi przyjęcie strategicznych planów wieloletnich wymaga uzyskania pozytywnej opinii Ministra Obrony Narodowej.

W dniu 16 grudnia 2019 r. Minister Obrony Narodowej wydał oficjalną opinię wskazując, iż w Strategii Grupy Kapitałowej PGZ cele należy ocenić jako ambitne, ale możliwe do osiągnięcia przy zachowaniu dyscypliny realizacji oraz ścisłej koordynacji działań w ramach Grupy Kapitałowej PGZ. Minister podkreślił, iż w odniesieniu do części produktów ujętych w dokumencie nie podjęto jeszcze decyzji co do trybu i harmonogramu ich pozyskania, a tym samym ewentualnego udziału spółek GK PGZ w realizacji poszczególnych zamówień. Minister uznał, iż Strategia w podstawowych założeniach jest zbieżna z kierunkami modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP. Jednocześnie Minister zasugerował, aby przesłać dokument do Ministra Aktywów Państwowych, który z dniem 7 grudnia 2019 r. przejął nadzór właścicielski nad PGZ SA.

Dokumenty te Minister Aktywów Państwowych otrzymał do zaopiniowania przy piśmie Przewodniczącego Rady Nadzorczej PGZ SA z dnia 18 grudnia 2019 r. Minister nie odpowiedział na to pismo, tym samym nie odniósł się do dokumentów strategicznych Grupy Kapitałowej PGZ.

Dyrektor Departamentu DN III wyjaśnił²², iż Minister Aktywów Państwowych przyjął do wiadomości przedstawione dokumenty, niemniej jednak z uwagi na pozytywną opinię Rady Nadzorczej PGZ SA i Ministra Obrony Narodowej oraz fakt, że nadzór nad realizacją/wdrożeniem Strategii GK PGZ na lata 2019-2023 sprawuje Rada Nadzorcza PGZ SA, nie przedstawił swojego stanowiska w sprawie zaopiniowanej dokumentacji.

W kwestii analiz i oceny realizacji założeń *Strategii GK PGZ na lata 2019-2023* i *Planu wdrożenia* tej strategii, Dyrektor Departamentu DN III wyjaśnił²³, że nadzór nad realizacją Strategii GK PGZ sprawuje Rada Nadzorcza PGZ SA, która monitoruje jej wdrożenie i wyjaśnia z Zarządem przyczyny ewentualnych odchyleń i zmian. Wyniki dokonywanej przez Radę Nadzorczą analizy wdrażanej przez Zarząd Strategii służą do oceny przez Radę Nadzorczą pracy Zarządu. Minister Aktywów Państwowych nie zobowiązywał przedstawicieli Ministra w Radzie Nadzorczej PGZ SA do podjęcia działań, które miały skłonić Zarząd PGZ SA do zmiany *Strategii Grupy Kapitałowej PGZ na lata 2019-2023*.

NIK zwraca uwagę, że Zarząd PGZ SA nie przekazał spółkom zależnym ostatecznej wersji Strategii. Oznacza to, że Strategia nie została wdrożona w całej Grupie Kapitałowej PGZ, podobnie jak i poprzednio powstałe w PGZ SA dokumenty o takim charakterze. Zdaniem NIK, wobec utrzymującego się od początku powstania Grupy Kapitałowej PGZ stanu funkcjonowania tej Grupy bez wdrożonej strategii działania, obejmującej zarówno PGZ SA, jak i spółki zależne, celowe byłoby podjęcie przez Ministra Aktywów Państwowych, w porozumieniu z pozostałymi akcjonariuszami, decyzji zobowiązującej Radę Nadzorczą do bieżącego monitorowania prac nad nowelizacją i pełnym wdrożeniem Strategii Grupy Kapitałowej

²² Pismo z dnia 4 maja 2021 r. znak: DKA.III.092.2.2021 IK:592944.

²³ Pismo z dnia 4 maja 2021 r., znak: DKA.III.092.2.2021 IK: 589233.

PGZ na lata 2019-2023, stosownie do podjętej w tym zakresie uchwały Zarządu PGZ SA z dnia 18 maja 2021 r.

(akta kontroli str. 487)

Dywidendy

W okresie wykonywania przez Ministra Aktywów Państwowych praw z akcji w PGZ SA oraz w spółkach z GK PGZ zostały pobrane przez Skarb Państwa dywidendy za 2019 r. od 11 spółek²⁴ w łącznej wysokości 3 mln 359 tys. zł. Wysokości dywidend na jedną akcję, ustalone przez Walne Zgromadzenia tych spółek (PGZ SA) wynosiły od 0,29 zł do 4,86 zł. W związku ze stratą netto poniesioną w 2019 r. przez PGZ SA dywidenda od tej spółki nie została pobrana.

Do dnia 25 czerwca 2021 r. do MAP wpłynęły wnioski zarządów 10 spółek z GK PGZ dotyczące zwołania Walnych Zgromadzeń/Zgromadzeń Wspólników. Łączna wysokość propozycji dywidendowych zarządów spółek za 2020 r. wyniosła 55 mln 975 tys. zł (propozycje dywidendy łącznej dla wszystkich akcjonariuszy).

(akta kontroli str. 325-327, 378-427, 437-441, 463-467, 481-484, 490, 545)

Monitorowanie sytuacji ekonomicznej

W MAP monitorowanie sytuacji ekonomicznej PGZ SA oraz jej spółek zależnych (działających z udziałem Skarbu Państwa) prowadzone było na podstawie danych finansowych prezentowanych w sprawozdaniach GUS F-01/I-01 oraz w ankietach kwartalnych dla spółek z udziałem Skarbu Państwa, wprowadzanych i generowanych w systemie informatycznym prowadzonym przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu DN III²⁵, PGZ SA przekazuje także, na wniosek Ministra Aktywów Państwowych, wszystkie niezbędne dane o bieżącej sytuacji ekonomicznej swojej oraz spółek zależnych, w których PGZ SA jest większościowym akcjonariuszem. Sytuacja spółek jest na bieżąco monitorowana poprzez analizę informacji kwartalnych oraz sprawozdań F-01, a także rocznych sprawozdań finansowych. Ostateczne oceny działalności władz poszczególnych spółek dokonywane są podczas Zwyczajnych Walnych Zgromadzeń albo Zwyczajnych Zgromadzeń Wspólników, w formie udzielenia lub odmowy udzielenia absolutorium. W dniu 21 sierpnia 2020 r. Walne Zgromadzenie PGZ SA udzieliło absolutorium Zarządowi PGZ SA za 2019 r.

(akta kontroli str. 325-326)

Obejmowanie akcji PGZ SA przez Skarb Państwa

W dniu 7 listopada 2019 r. (a więc przed datą objęcia praw z akcji w PGZ SA przez Ministra) została zawarta umowa inwestycyjna²⁶ pomiędzy Skarbem Państwa, reprezentowanym przez Prezesa Rady Ministrów a PGZ SA, na mocy której Skarb Państwa objął w podwyższonym kapitale zakładowym PGZ SA akcje o wartości 400 mln zł. Podstawą prawną było rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie szczegółowego postępowania w zakresie nabywania lub obejmowania przez Skarb Państwa akcji ze środków Funduszu Reprywatyzacji w latach 2019 i 2020²⁷. Rejestracja podwyższonego kapitału zakładowego w Krajowym Rejestrze Sądowym miała miejsce w dniu 20 grudnia 2019 r.

Kwotą wpłaconą przez Skarb Państwa na poczet podwyższonego kapitału zakładowego PGZ SA dokapitalizowało następnie podmiot zależny - spółkę MESKO SA w Skarżysko-Kamiennej. Przedmiotem umowy inwestycyjnej było sfinansowanie inwestycji realizowanej przez firmę MESKO SA w ramach projektu inwestycyjnego pn. *Odtworzenie i rozbudowa*

²⁴ Huta Stalowa Wola SA 1 535,4 tys. zł, MESKO SA 300,8 tys. zł, ROSOMAK SA 5,4 tys. zł, Wojskowe Centralne Biuro Konstrukcyjno-Technologiczne SA 4,2 tys. zł, Wojskowe Zakłady Elektroniczne SA 15,1 tys. zł, Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 1 SA 40,1 tys. zł, Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 2 SA 10,1 tys. zł, Wojskowe Zakłady Łączności Nr 1 SA 8,5 tys. zł, Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne SA 52,2 tys. zł, Wojskowe Zakłady Uzbrojenia SA 14,3 tys. zł, Zakłady Chemiczne NITRO-CHEM SA 1 373,4 tys. zł.

²⁵ Pismo z dnia 4 maja 2021 r. znak: DKA.III.092.2.2021 IK:591210.

²⁶ Umowa inwestycyjna określa sposób przeprowadzenia transakcji wejścia kapitałowego w firmę przez inwestora oraz reguluje funkcjonowanie spółki oraz relacje pomiędzy stronami po transakcji.

²⁷ Dz.U. poz. 1151 - wygasło z końcem dnia 31 grudnia 2020 r.

Państwowej Wytwórni Prochu w Pionkach wraz z uzyskaniem nowych zdolności i zwiększeniem potencjału produkcyjnego amunicji małokalibrowej, średnio kalibrowej i wielkokalibrowej oraz rakiet w MESKO SA.

W okresie, w którym Minister Aktywów Państwowych wykonywał prawa z akcji w spółce PGZ SA oraz spółkach z GK PGZ nie były zbywane przez Skarb Państwa akcje PGZ SA i/lub spółek wchodzących w skład GK PGZ²⁸.

(akta kontroli str. 326-327, 488)

MS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA (MS TFI)

MS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA jest spółką z Grupy Kapitałowej PGZ, w której PGZ SA jest właścicielem wszystkich akcji. MS TFI kieruje Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym MARS (dalej: MARS FIZ), zarządzającym portfelem większościowych udziałów/akcji w 14 spółkach niepublicznych. Wśród tych spółek znajdują się podmioty z sektora remontu i budowy statków, producenci konstrukcji stalowych dla branży offshore oraz spółki, których głównymi aktywami są nieruchomości.

MARS FIZ działa zgodnie z *ustawą z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi*²⁹ i nie podlega nadzorowi Ministra Aktywów Państwowych. Spółki portfelowe MARS FIZ nie wchodzi w skład GK PGZ, a MARS FIZ ma autonomiczne prawo angażowania środków w różne aktywa (udziały i akcje spółek prawa handlowego), zgodnie z profilem ryzyka inwestycyjnego i polityką inwestycyjną, przede wszystkim w celu dywersyfikacji lokat.

Certyfikaty inwestycyjne funduszu MARS FIZ należące do PGZ SA, zgodnie z *ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*³⁰ oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych³¹, są instrumentem finansowym klasyfikowanym jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, podlegającym okresowej wycenie zgodnie z wyceną inwestycji realizowanych przez Fundusz. Na koniec roku obrotowego 2019 (31 grudnia) w PGZ SA została przeprowadzona procedura weryfikująca utratę wartości certyfikatów, która wykazała konieczność przeniesienia straty na koszty finansowe w rachunku zysków i strat. Przyczyniło się to do wykazania w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym GK PGZ SA za 2019 r. straty netto w wysokości 611,2 mln zł.

Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu DN III³² zarządzanie GK PGZ należy do zarządu spółki dominującej. PGZ SA analizując strukturę funkcjonowania Grupy powinna podejmować stosowne kroki, w tym także wystąpienie o zgody korporacyjne przedstawiając swoje zamierzenia organom nadzoru i akcjonariuszom.

W ocenie NIK, Minister Aktywów Państwowych faktycznie nie ma możliwości bezpośredniego wpływu na rozwiązanie kwestii dalszego funkcjonowania MS TFI SA w strukturach GK PGZ SA. Niemniej jednak, co najmniej wątpliwa jest zasadność dalszego utrzymywania aktualnego stanu, w którym działalność podmiotu niezwiązanego przedmiotowo z głównymi celami największego polskiego holdingu zbrojeniowego znacząco ujemnie wpływa na wyniki finansowe PGZ SA, stwarzając też ryzyko obniżenia jej standingu finansowego. Celowość wyeliminowania ze struktur GK PGZ SA spółek niezwiązanych z produkcją obronną doradzali także członkowie kierownictwa MAP (patrz str. 11 niniejszego wystąpienia).

Zdaniem NIK, Minister Aktywów Państwowych ma i powinien wykorzystać możliwość zobowiązania Zarządu PGZ SA, poprzez Radę Nadzorczą w drodze wyznaczenia celu zarządczego, do zaproponowania i przeprowadzenia stosownego projektu restrukturyzacyjnego dotyczącego MS TFI, który doprowadziłby do poprawy istniejącego, niekorzystnego stanu rzeczy.

²⁸ Według stanu na dzień 14 kwietnia 2021 r.

²⁹ Dz.U. z 2021 r. poz. 605.

³⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.

³¹ Dz.U. 2017 poz. 277 ze zm.

³² Pismo z dnia 4 maja 2021 r., znak: DKA.III.092.2.2021, IK: 589233.

Projekty konsolidacyjne i projekt dezinwestycyjny

Walne Zgromadzenie PGZ SA, na którym Minister Aktywów Państwowych reprezentuje Skarb Państwa, podjęło w formie uchwały decyzje w sprawie proponowanych przez Zarząd PGZ SA dwóch projektów konsolidacyjnych oraz jednego projektu dezinwestycyjnego.

Pierwszy projekt konsolidacyjny dotyczył zakończonego już w praktyce połączenia Wojskowych Zakładów Lotniczych SA (WZL) nr 2 i nr 4. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PGZ SA w dniu 17 grudnia 2019 r., w drodze uchwały nr 3 postanowiło wyrazić zgodę na oddanie na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu spółek WZL nr 2 i WZL nr 4 w imieniu PGZ SA głosu za podjęciem uchwały w sprawie połączenia spółek i wyrażenia zgody na plan tego połączenia. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, XIII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego wydanego w dniu 2 stycznia 2020 r. dokonany został wpis o połączeniu spółki WZL nr 2 SA (spółki przejmującej) ze spółką WZL nr 4 SA (spółką przejmowaną).

Drugi projekt konsolidacyjny dotyczył połączenia PGZ SA i spółki QBiTT sp. z o.o. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PGZ SA w dniu 18 listopada 2020 r. postanowiło, w drodze uchwały nr 3, wyrazić zgodę na połączenie QBiTT sp. z o.o. ze spółką PGZ SA w trybie art. 492 § 1 pkt 1 *ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych*³³ - poprzez przeniesienie całego majątku QBiTT sp. z o.o. (spółki przejmowanej) do PGZ SA (spółki przejmującej), zgodnie z planem połączenia przyjętym przez zarządy łączących się spółek. Połączenie to zostało zarejestrowane w KRS w dniu 27 stycznia 2021 r.

- Spółka QBiTT sp z o.o. została utworzona w dniu 5 września 2017 r.³⁴, jako wspólne przedsięwzięcie PGZ SA i firmy EXATEL SA (jednoosobowa spółka Skarbu Państwa). Kapitał zakładowy QBiTT sp z o.o. wynosił 1 044 tys. zł i w 60% należał do PGZ SA. Celem spółki miała być obsługa zamówień MON na produkty z domeny cybertechnologii. Ówczesnie w GK PGZ nie było innego podmiotu o takiej specjalności. Według założeń pierwsze projekty miały być podstawą do budowy unikatowych kompetencji i zasobów. Głównym źródłem finansowania działalności QBiTT sp z o.o. miały być przychody związane z udziałem w realizacji projektów zewnętrznych i wewnętrznych z dziedziny bezpieczeństwa i obronności, w których istotną rolę odgrywa komponent IT.

W 2018 r. PGZ SA odkupiła udziały firmy EXATEL. Motywacją była chęć wykorzystania spółki także do informatyzacji spółek GK PGZ. Zarząd QBiTT sp. z o.o. próbował budować produkt i pozyskać strategicznych klientów. Działalność spółki miała opierać się na dwóch filarach, tj. świadczeniu usług IT na rzecz spółek z GK PGZ oraz na realizacji projektów B+R na rzecz Sił Zbrojnych RP. W rzeczywistości QBiTT sp z o.o. nie stał się dostawcą rozwiązań IT w żadnym z planowanych projektów. Główną przyczyną były przeciągające się negocjacje kontraktów zewnętrznych i niska skłonność spółek GK PGZ do korzystania z usług QBiTT sp z o.o. Spółka ta nie mogła formalnie stać się członkiem konsorcjów realizujących zaawansowane projekty, ponieważ wskutek braku dokapitalizowania nie była wystarczająco silna kapitałowo, aby zbudować unikatowe kompetencje. PGZ SA nie wyrażała natomiast zgody na zostanie partnerem QBiTT sp z o.o. w ramach realizacji prac na rzecz spółek z GK PGZ ani projektów na zewnątrz. Ostatecznie Zarząd QBiTT sp z o.o. przedstawił PGZ SA trzy warianty dalszego istnienia spółki, tj.: upadłość, likwidację oraz połączenie ze spółką z GK PGZ lub z PGZ SA. Scenariusz upadłości wiązał się z wysokim ryzykiem oddalenia wniosku przez sąd z uwagi na szczupłość majątku spółki, niewystarczającego na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego. Również przy likwidacji środki z upłynienia aktywów mogły być niższe od zobowiązań. Różnicę musiałaby wyasygnować PGZ SA, co zwiększyłoby jej wierzytelność wobec QBiTT sp z o.o.

³³ Dz.U. 2020 r. poz. 1526, dalej: *ksh*.

³⁴ Spółkę wpisano w KRS pod nr 0000713345 w dniu 12 stycznia 2018 r.

Po likwidacji spółki PGZ SA musiałaby sama odbudować odpowiednie kompetencje informatyczne lub zlecić świadczenie usług podmiotowi zewnętrznemu. Zarząd PGZ SA podjął więc decyzję o połączeniu spółki QBiTT sp z o.o. z PGZ SA. QBiTT sp z o.o.

Projekt dezynwestycyjny dotyczył spółki Nano-Carbon sp. z o.o. i przewiduje jej likwidację. W dniu 17 grudnia 2019 r. Zarząd PGZ SA otrzymał zgodę Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia do upoważnienia swojego pełnomocnika na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników spółki Nano Carbon sp. o. o. do głosowania za uchwałą w sprawie rozwiązania i likwidacji spółki. Według stanu na dzień 4 maja 2021 r. likwidacja nie została jeszcze zakończona.

- Spółka Nano Carbon sp. z o.o. założona została przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA w styczniu 2012 r. w celu opracowania technologii przemysłowego wytwarzania produktów z wykorzystaniem grafenu w różnych postaciach. Od czerwca 2014 r. Nano Carbon sp. z o.o. jest częścią GK PGZ SA. W tym samym roku spółka miała być dokapitalizowana przez wspólników (ARP oraz KGHM III Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych) kwotą 14 mln zł, po uprzednim spełnieniu ustalonych celów biznesowych. Cele te nie zostały osiągnięte, lecz spółka została dokapitalizowana i to kwotą dwukrotnie większą od zakładanej, tj. 28 mln zł. Środki te przeznaczone zostały m.in. na zakup wysokospecjalistycznej aparatury, która ostatecznie nie była wykorzystywana, gdyż nie powstała technologia wytwarzania grafenu umożliwiająca rozpoczęcie przemysłowej produkcji na tych urządzeniach. W konsekwencji spółka odnotowywała ujemne wyniki finansowe i wspólnicy zdecydowali o rozpoczęciu procesu dezynwestycji.

Minister Aktywów Państwowych nie prowadził natomiast działań zmierzających do konsolidacji PHO sp. z o.o. z PGZ SA, co było przedmiotem systemowego wniosku NIK sformułowanego w 2019 r. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu DN III³⁵, ze względu na dużą liczbę, tj. znaczne rozproszenie wspólników mniejszościowych³⁶, którzy są udziałowcami PHO sp. z o.o., jakiegokolwiek działania związane z konsolidacją na obecnym etapie nie byłyby możliwe. PHO sp. z o.o. podlega procedurze porządkowania i konsolidacji struktury własnościowej, jest to proces długotrwały, wymagający również współdziałania wspólników mniejszościowych.

(akta kontroli str. 486-487, 547-550)

Udziały mniejszościowe Skarbu Państwa w spółkach GK PGZ

Skarb Państwa był mniejszościowym akcjonariuszem/udziałowcem w 16 spółkach z GK PGZ³⁷. Według wyjaśnień Ministra³⁸, w jego zainteresowaniu jest przeprowadzenie uproszczenia i uporządkowania struktury własnościowej PGZ SA oraz kontynuacja procesu konsolidacji podmiotów sektora obronnego. Zdaniem NIK zadeklarowane działania Ministra w tym zakresie będą uzasadnioną kontynuacją działań zapoczątkowanych przez Ministra Obrony Narodowej w 2018 r.

Zarząd PGZ SA wystosował w dniu 26 lutego 2021 r. pismo w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego PGZ SA w formie wkładu niepieniężnego w postaci należących do Skarbu Państwa pakietów akcji spółek zależnych PGZ SA. W odpowiedzi Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych poinformował, że wniosek PGZ SA wpisuje się w działania nadzorcze, podejmowane przez Ministra wobec spółek sektora obronnego. Analiza pod kątem udziału posiadanego przez Skarb Państwa oraz zobowiązań wobec Skarbu Państwa wskazała, że proponowany wkład niepieniężny na poczet podwyższenia kapitału zakładowego PGZ SA będzie obejmował pakiety akcji/udziałów 14 spółek³⁹.

³⁵ Pismo z dnia 4 maja 2021 r., znak: DKA.III.092.2.2021, IK: 589233.

³⁶ W PHO sp. z o.o. 84,09% udziałów posiada Skarb Państwa, 15,75% Agencja Rozwoju Przemysłu SA, a inni udziałowcy, w tym osoby fizyczne - 0,16% udziałów.

³⁷ Według stanu na dzień 30 maja 2021 r.

³⁸ Pismo z dnia 23 kwietnia 2021 r., znak: DKA.III.092.2.2021, IK: 587986.

³⁹ 1. Huta Stalowa Wola SA (udział SP: 6,83%; udział PGZ: 83,22%) 2. Stomil - Poznań SA (udział SP: 4,47%; udział PGZ: 85,20%) 3. Wojskowe Zakłady Inżynieryjne SA (udział SP: 2,13%; udział PGZ: 85%) 4. Wojskowe

W odniesieniu do akcji spółki Huta Stalowa Wola SA decyzja dotycząca wniesienia pakietu akcji na podwyższenie kapitału zakładowego PGZ SA ma być uzależniona od ostatecznego rozliczenia przez spółkę z umowy wsparcia niebędącej pomocą publiczną.

Według tych wyjaśnień, bieżące działania zmierzające do wniesienia pakietów spółek Skarbu Państwa do PGZ SA zostały wstrzymane do czasu zarejestrowania przez sąd podwyższenia kapitału zakładowego PGZ SA, uchwalonego przez Walne Zgromadzenie w dniu 31 marca 2021 r. Po zarejestrowaniu podwyższenia, Ministerstwo oczekuje wniosku Zarządu PGZ SA, zaopiniowanego przez Radę Nadzorczą PGZ SA, w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego PGZ SA w formie wkładu niepieniężnego w postaci należących do Skarbu Państwa pakietów akcji spółek zależnych PGZ SA. Wniosek taki, według wyjaśnień, zostanie przez Ministerstwo przeanalizowany i rozpatrzony.

(akta kontroli str. 5-6, 321-322, 485, 495, 552-569)

Projekt ustawy o Agencji Uzbrojenia

W dniu 21 października 2020 r. w internetowym wydaniu Gazety Prawnej (biznes) ukazał się artykuł *MON chce odbić PGZ. Jakie uprawnienia otrzyma Agencja Uzbrojenia?*⁴⁰ W treści artykułu autor poinformował o planach utworzenia przez MON Agencji Uzbrojenia w miejsce m.in. Inspektoratu Uzbrojenia (który odpowiada za największe zakupy) oraz Inspektoratu Wsparcia SZ (modernizacje i naprawy), a także Departamentu Polityki Zbrojeniowej i Biura ds. Umów Offsetowych. Projekt ustawy – wg autora - zakłada, że nowo powstała agencja przejmie wykonywanie praw z akcji należących do Skarbu Państwa w stosunku do Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA.

Z ustaleń kontroli wynika, że Minister Obrony Narodowej w dniu 14 marca 2018 r. powołał pełnomocnika do spraw utworzenia AU⁴¹. Został nim Pan Paweł Olejnik, który od 14 kwietnia 2021 r. jest Wiceprezesem Zarządu PGZ SA, w związku z czym złożył rezygnację z funkcji pełnomocnika. Według informacji przekazanych przez niego kontrolerom NIK projekt ustawy opracowany w MON znajdował się w fazie po uzgodnieniach wewnątrzresortowych, ale przed ostateczną decyzją kierownictwa MON. Dlatego do 14 kwietnia 2021 r. ustawie nie został nadany tryb legislacyjny.

Minister Aktywów Państwowych⁴² wskazał, że gospodarzem projektu ustawy o Agencji Uzbrojenia jest Ministerstwo Obrony Narodowej. Minister Aktywów Państwowych nie dysponował projektem ustawy o Agencji Uzbrojenia oraz nie miał wiedzy na temat zaawansowania prac legislacyjnych nad powyższym projektem.

NIK zwraca uwagę, że z punktu widzenia skuteczności nadzoru właścicielskiego nad PGZ SA celowe byłoby wyprzedzające wypracowanie przez Ministra Aktywów Państwowych stanowiska w sprawie projektowanych rozwiązań, tym bardziej, że mają dotyczyć one spółki zarządzającej praktycznie całym polskim, państwowym sektorem zbrojeniowym.

(akta kontroli str. 4)

Zakłady Motoryzacyjne SA (udział SP: 1,02%; udział PGZ: 89,52%) 5. Wojskowe Zakłady Łączności nr 2 SA (udział SP: 0,65%; udział PGZ: 85%) 6. Wojskowe Centralne Biuro Konstrukcyjno-Technologiczne SA (udział SP: 0,53%; udział PGZ: 85%) 7. Wojskowe Zakłady Łączności nr 1 SA (udział SP: 0,53%; udział PGZ: 85%) 8. Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Oponiarskiego STOMIL sp. z o.o. (udział SP: 0,5%; udział: Stomil-Poznań SA: 85%) 9. Wojskowe Zakłady Elektroniczne SA (udział SP: 0,44%; udział PGZ: 85%) 10. Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 2 SA (udział SP: 0,41%; udział PGZ: 86,86%) 11. Wojskowe Zakłady Uzbrojenia SA (udział SP: 0,38%; udział PGZ: 85%) 12. Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 1 SA (udział SP: 0,34%; udział PGZ: 94,06%) 13. Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Centrum Techniki Morskiej SA (udział SP: 0,24%; udział PGZ: 85%) 14. Rosomak SA (udział SP: 0,05%; udział PGZ: 99,59%).

⁴⁰ <https://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/1494077.agencja-uzbrojenia-mon-pgz.html> (dostęp 24.11.2020r.)

⁴¹ Decyzja nr 23/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie powołania Pełnomocnika Ministra Obrony Narodowej do spraw utworzenia Agencji Uzbrojenia.

⁴² Pismo z dnia 23 kwietnia 2021 r., znak: DKA.III.092.2.2021, IK: 587986.

Cele zarządcze dla PGZ SA oraz zmiany personalne w Radzie Nadzorczej PGZ SA

Minister Aktywów Państwowych, do czasu zakończenia kontroli NIK nie wyznaczał (za pośrednictwem Rady Nadzorczej) celów zarządczych dla Zarządu PGZ SA. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu DN III⁴³ za wyznaczenie w PGZ SA celów zarządczych odpowiada organ nadzorczy, a nie podmiot wykonujący prawa z akcji PGZ SA. Rada Nadzorcza PGZ SA działając w oparciu o ogólne cele zarządcze, ustalone uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PGZ SA w dniu 26 lipca 2017 r.⁴⁴ ustala szczegółowe cele zarządcze dla Członków Zarządu PGZ SA na każdy rok obrotowy. Rada Nadzorcza zobowiązana jest do bieżącego monitorowania realizacji celów, na podstawie pozyskiwanych ze Spółki danych.

(akta kontroli str. 487)

W okresie objętym kontrolą⁴⁵ Walne Zgromadzenie PGZ SA dokonano jedenastu zmian personalnych w składzie Rady Nadzorczej PGZ SA, w tym czterech w okresie wykonywania praw z akcji w PGZ SA przez Ministra Aktywów Państwowych. Cztery osoby pozostały w składzie Rady Nadzorczej PGZ SA, zmieniając m.in. pełnioną w niej funkcję.

Według wyjaśnień Ministra⁴⁶, nie znał on przyczyn ani uzasadnień decyzji dotyczących zmian w składzie Rady Nadzorczej, dokonanych przed dniem 7 grudnia 2019 r. Przyczyną zmian dokonanych po tym dniu była – według Ministra – konieczność wzmocnienia przejętego nadzoru, rozumianego jako poprawa współpracy i przepływu informacji, wprowadzenie osób z praktycznym doświadczeniem w zakresie pełnienia funkcji nadzorczych oraz uzupełnienie składu Rady Nadzorczej o specjalistów z praktycznym doświadczeniem. Zmiany te następowały wskutek rezygnacji dotychczasowych członków Rady lub rezygnacji złożonych w związku z delegowaniem do czasowego wykonywania czynności prezesa, wiceprezesa lub członka Zarządu PGZ SA.

(akta kontroli str. 6, 46-47, 275-316, 413-427)

Niezależnie od powyższych ustaleń, NIK zwraca uwagę na wprowadzające w błąd opinię publiczną informowanie o przygotowaniu w MAP „Programu sanacji Grupy PGZ”. W dniu 20 listopada 2020 r. na stronie internetowej Zespołu Badań i Analiz Militarnych opublikowany został wywiad z Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych Panem Zbigniewem Gryglasem⁴⁷. W wywiadzie tym Podsekretarz Stanu zapowiedział m.in., że *...za kilka dni przedstawię „Program Sanacji Grupy PGZ”. Będzie to dokument zawierający dość radykalne rozwiązania zarówno w spółce matce, czyli PGZ S.A., jak i w spółkach zależnych. Uprościmy strukturę. Należy się także spodziewać zmian dotyczących zatrudnienia. Stwierdził też, że (...) zdefiniujemy na nowo zadania „spółki matki” i do tych zadań dopasujemy strukturę i zatrudnienie. Znacznie uprościmy też grupę kapitałową. Poza wyjątkami, pozbedziemy się działalności ubocznej, niezwiązanej z produkcją obronną. Główną działalność skoncentrujemy w kilku domenach - dywizjach grupujących spółki w konkretnych dziedzinach.* Informację o powstaniu Programu Podsekretarz Stanu potwierdził, m.in. w wywiadzie dla portalu politykainsight⁴⁸ w dniu 9 lutego 2021 r. także w innych mediach internetowych⁴⁹. Do czasu zakończenia kontroli NIK w czerwcu 2021 r. zapowiadany program nie tylko nie został przedstawiony, ale nawet nie powstał, pomimo jednoznacznych stwierdzeń członka kierownictwa Ministerstwa wskazujących, że dokument jest gotowy i oczekuje na prezentację. Jak wyjaśnił Minister Aktywów Państwowych⁵⁰ (...) *W przedmiotowym zakresie wypowiedzieć się może Ministerstwo Obrony Narodowej. Z informacji uzy-*

⁴³ Pismo z dnia 4 maja 2021 r., znak: DKA.III.092.2.2021, IK: 589233.

⁴⁴ Uchwała nr 21 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PGZ SA z dnia 26 lipca 2017 r.

⁴⁵ Według stanu na dzień 9 kwietnia 2021 r.

⁴⁶ Pismo z dnia 23 kwietnia 2021 r., znak: DKA.III.092.2.2021 IK: 587986.

⁴⁷ <https://zbiarn.pl/gryglas-za-kilka-dni-przedstawie-program-naprawczy-dla-polskiej-grupy-zbrojeniowej/> (dostęp w dniu 28 czerwca 2021 r.)

⁴⁸ <https://soundcloud.com/politykainsight/9-lutego-2021> (dostęp w dniu 5 lipca 2021 r.)

⁴⁹ <https://www.defence24.pl/gryglas-przygotowalismy-plan-sanacji-polskiego-sektora-obronnego-pgz-w-siedmiu-domenach-wywiad> (dostęp w dniu 5 lipca 2021 r.)

⁵⁰ Pismo z dnia 23 kwietnia 2021 r., znak: DKA.III.092.2.2021 IK: 587986.

skanych od PGZ S.A. wynika, iż w Spółce nie powstał dokument stanowiący Program Sanacji Grupy PGZ.

(akta kontroli str. 4-6, 487-488)

IV. Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 02 sierpnia 2021 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
/-/ Marian Banaś